

FOAIA POPORULUI ROMÂN

Apare în fiecare zi cu cele mai noi știri din țară și străinătate

ZIARUL ZILNIC:

ABONAMENTUL: „Foia Poporului Român”, „Foia Ilustrată” și „Cucu” pe un an 18 cor., pe jumăt. de an 10 cor., pe un sfert de an 6 cor. Pe o lună 2.40 C.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BUDAPESTA, VII., ILKA-UTCA
NRUL 36. :: TELEFON: 47-82.
MANUSCRISE NU SE INAPOIAZA

ZIARUL POPORAL:

ABONAMENTUL: „Foia Poporului Român”, „Foia Ilustrată” și „Cucu” pe un an 7 cor., pe jumăt. de an 3.50 cor. Pentru America pe un an 3 dolari.

Mobilizarea bulgară și statele balcanice

Viena, 22 Septembrie. — »Neue Freie Presse« află din sfere diplomatice: Mobilizarea generală în Bulgaria este un moment decisiv în frământările din Balcani, dar celelalte state balcanice, Grecia și România vor rămâne liniștite. E drept că în România se observă oare-care enervare, dar declarația guvernului austro-ungar asupra motivelor închiderii granițelor din spre România — a avut o influență de calmare, și se poate aștepta ca sub guvernul Brătianu, România nu-și va schimba atitudinea actuală.

Cât privește Grecia, se constată că acolo tot regele are cuvântul decisiv, iar nu parlamentul. Regele Greciei și generalii cari îl înconjoară sînt însă convinși de victoria puterilor centrale.

Sofia, 22 Septembrie. — Regele Ferdinand al Bulgariei a primit în audiență pe ministrul de război, generalul Jekov. În același timp, moștenitorul de tron Boris a făcut o vizită prim ministrului Radoslavov, cu care a avut o conferință mai lungă.

După aceea, prim ministrul bulgar a primit la dînsul o deputațiune de mari agrarieni bulgari, căreia i-a făcut cunoscut, că guvernul bulgar va lua măsuri pentru a împiedica cumpărările de cereale bulgare de elemente străine, ceea ce se dovedește prin plasarea de 50 milioane franci din partea băncilor franceze pentru acest scop.

Șeful guvernului bulgar a mai declarat că situația externă a Bulgariei e foarte satisfăcătoare, că guvernul e pe cale să realizeze unitatea tuturor bulgarilor.

Azi va avea loc schimbul de acte oficiale între Turcia și Bulgaria în ce privește noua cedare de teritoriu din partea Turciei. La Dimotica se întâlnește azi, delegații guvernului turc și bulgar. Predarea teritoriilor turcești Bulgariei va avea loc cu siguranță la 6 Octombrie.

București, 22 Septembrie. — Organul oficial român »Independanța Roumaine« desminte energie foarte știrile cari anunțau pregătiri militare ale României contra Bulgariei.

Un important consiliu de miniștri români a avut loc luni, în casa primului ministru Brătianu, la care au asistat și președintele Corpurilor Legiuitoare. S'a discutat în primul rînd chestiunile de politică externă, și apoi noile măsuri pentru accelerarea exportului de cereale în Austro-Ungaria și Germania.

La acest consiliu de miniștri n'a luat parte d. Radovici, care e de fapt grav rănit, de accidentul de automobil cari s'a întîmplat. El se află internat în sanatoriu Geroti.

Ministrul de război român desminte știrile date de unele ziare bulgare și străine, cum că ar fi chemat sub drapel 250.000 rezervești români.

Violent foc de artilerie în jur de Belgrad

București, 22 Septembrie. — Știrile sosite aici Miercuri dimineața vestește din izvor sigur că la rîul Drina, pe marginea Savei și la Belgrad decurge un duel cumplit de artilerie.

Grecia nu e obligată să apere Serbia

Berlin, 22 Septembrie. — Corespondentul din Atena al ziarului »Loksanzeiger« este informat, că conștăturile între rege și ministrul președinte Venizelos s'au sfîrșit cu un deplin acord. Regele și ministrul președinte sunt de aceeași părere în ce privește ținuta Greciei în fața actualii situațiuni.

Iar în urma noilor evenimente din Balcani, Grecia nu se simte îndatorată, ca în cazul când Bulgaria ar ataca Serbia, să ia apărarea Serbiei. O asemenea convenție nu există între aceste 2 state.

Ziarul parizian „Le Temps” despre politica României

Geneva, 22 Sept. — Ziarul parizian »Temps« publică o lungă corespondență dela trimesul său special la București, d. E. Tavernier, în care se descrie starea de spirit din România.

La București domnește un calm serios — se spune în acel articol — mult mai impresionant decît agitația din August anul trecut.

D. Nicolae Filipescu a declarat ziaristului parizian, că ceea ce deplînge din toata inima este pierderea ocaziei favorabile a României de a intra în război. Relativ la parādul conservator, d. Filipescu a spus că va fuziona cu partidul țar-

kist, și că odată uniți, se va forma un mare partid conservator, iar conservatorii dizidenți (e vorba de gruparea Marghiloman) nu va mai conta.

D. Take Ionescu, a declarat trimesului ziarului parizian, că oamenii politici din România nu sînt destul de mari pentru vremurile în cari trăim. La început înțelegea d. Take Ionescu, motivele sovăreii. Acum însă, ajutorul României înseamnă ceva.

Hotărîțile guvernului român, spune, »Le Temps« sînt și mai greu de ghicit. Prim ministrul român a încetat de a mai pune opoziția în curent cu

proiectele sale. Din cercuri autorizate, trimesul ziarului parizian a aflat că până în acest moment România nu e angajată în nici o parte.

DIN ROMÂNIA

Un acord între guvernul român și reprezentanții puterilor centrale

Citim în ziarele din București:

»Ceea ce pare să dea situației rele economice din România o soluție mai îmbucurătoare e știrea, primită nu fără emoții în cercurile financiare și ale agricultorilor, că guvernul român în acord cu reprezentanții Germaniei și Austro-Ungariei e pe cale de a stabili o normă priincioasă pentru ca exportul nostru peste muniți să poată fi reluat peste câteva zile în chip satisfăcător pentru agricultorii români.

»Guvernul a reușit să convingă pe reprezentanții celor două țări aliate că trebuie să deosebească perfect chestiunea tranzitului munițiilor germane și alte chestiuni politice de relațiunile curat economice.

În principiu acest punct a fost acceptat și s'a procedat la stabilirea modalităților în care s'ar putea face în mod serios scurgerea cerealelor române peste graniță. După cât am fost asigurat de cei în drept, peste cel mult o săptămîni exportul cerealelor va putea fi astfel reluat.

La ministrul lucrărilor publice au fost luate toate măsurile ca de îndată ce Austria va trimite vagoane și va înlesni și transportul cu care stațiunile de cale ferată română să facă agricultorilor toate înlesnirile.

La direcțiunea comerțului din ministerul de comerț și industrie se studiază de asemeni chestiunea exportului făinei pentru Constantinopol. D. ministru al industriei a recomandat celor în drept să chibzuască la luarea unor măsuri cari să excludă pe intervenienți dintre morarii români și comercianții cari achiziționează făina sau macină depozitele de grâu cumpărate pentru Germania.

Cu d. Radefi ministrul plenipotențiar al Bulgariei se tratează acum în sensul ca trenul zilnic care leagă România cu Saloncul să fie majorat dela 20 la 40 vagoane zilnic. În sensul acesta sfîrșite și guvernul grec, care cere pentru produsele orientale ce trimete României (direct sau în tranzit, un schimb (de jumătate numărul vagoanelor), de grâu și făină.

În cazul când toate aceste tratări vor teuși situația se va putea ameliora simțitor.

În aceeași chestiune ziarul comercial »Arg« din București scrie:

Din sorginte bună aștern oă actualmente urmează tratative foarte serioase între guvernul

român și cel din Berlin pentru reluarea unor rapoarturi economice între cele două state, în mod mai normal și mai intens.

În aceste tratative s'a convenit să se escludă cu desăvârșire chestia tranzitului munițiilor pentru Turcia și aceea a exportului benzinei din România în Germania.

Înlăturându-se din discuție aceste două puncte foarte delicate, se crede că negocierile dintre cele două guverne vor ajunge repede la bun sfârșit și în curând conflictul economic româno-german va dispărea.

Colportorii știrilor de senzație

Sub acest titlu, ziarul guvernului român »Românul« face următoarele constatări (4 Septembrie sf. v.):

În coloanele ziarelor și mai mult încă în conversațiile de pe străde și din cafenele continuă să circule iar colportării de știri, care încearcă conștient sau inconștient, să producă o nesigurantă și o enervare cu totul nepotrivite pentru împrejurările de acum. Ei caută să »interpreteze« măsurile cele mai firești și mai simple și să dea un colorit sensationist celor mai puțin întemeiate născociri. În loc să lase ca opinia publică, pregătită pentru eventualitate, să nu-și distragă atenția în preajma marilor hotărâri, posibile, acești colportori de știri o obosesc și o enervează prin inoportunele lor mașinațiuni. Când informațiile normale, în privința unor anumite schimbări și evenimente, nu sunt cu puțință din motive superioare, atunci rămâne câmp larg deschis acestor tulburători conștienți și inconștienți pentru a-și săvârși opera lor criminală.

Desigur însă că activitatea interesată sau inconștientă a colportorilor de știri sensationale care atentează împotriva liniștii publice, își găsește un corectiv puternic în însăși experiențele acumulate în opinia publică dela începutul războiului european. Loviturile de teatru ca și șgometele suspecte care le preced nu mai sunt potrivite cu desfășurarea evenimentelor la care asistăm. Totuși cei cari se fac apologii sau bociorii unor asemenea lovituri trebuie împiedicați dela opera lor condamnată, pentru că nici calitățile de răbdare și virilitate ale opiniei noastre publice nu trebuie obosite printr'un abuz prea îndelungat.

Vapoare românești urmărite și capturate de flota rusă în Marea Neagră

Ziarul guvernului român »L'Independance Roumaine« publică următoarele:

Aflăm că două mari vase cu pânze au fost surprinse și urmărite, nu departe de Constanța, de un torpilor rusesc.

Aceste două vase, s'au refugiat însă în bota Tuzla și au ancorat la 150 metri, departe de malul mării. Torpilorul rusesc le-a urmărit însă de aproape.

Guvernul român a intervenit pe lângă guvernul rusesc, ca bastimentul de război să părăsească apele teritoriului românesc.

De altă parte, cargobotul »Craiova« cu o capacitate de 1500 tone, care venia dela Ordu, cu un transport de nuci, a fost capturat de flota rusescă, sub acuzația că transportă petrol pentru Constantinopol, cea ce este cu totul neadevărat, intru cât, acest vapor, plecase gol, din Constanța. — Guvernul a intervenit de asemenea ca cargobotul »Craiova« să fie liberat.

MERSUL RĂZBOIULUI

Ofensiva contra Serbiei și mobilizarea generală în Bulgaria

Violente atacuri rusești în Volinia. — Luptele în jurul orașului Dünaburg, — Germanii au ocupat și trecut orașul Lida. — Artileria grea austriacă atacă pozițiile italiene. — Frământările din Balcani. — Situația la Dardanele.

Balkanul stă azi în fața unui nou capitol al istoriei sale, și trebuie urmărit cu un viu interes evenimentele politice și militare ce se vor desfășura acum acolo. Întrebarea ce se naște e dacă și mai departe numai Serbia și Muntenegru vor lua parte în războiul european, sau prin presiunea împrejurărilor vor fi atrase în marele măcel și alte state balcanice. Până acum sînt indicii, că și alte state balcanice se pregătesc de război.

Așa din Bulgaria se anunță în mod oficial că s'a ordonat de Marți 8 (21) Septembrie mobilizarea generală. Rezerviștii bulgari cari se află în străinătate, trebuie să se întoarcă în patrie, și să se înroleze sub drapel.

Presă vieneză oficială, ocupându-se de mobilizarea generală în Bulgaria, trage încheierea că Bulgaria a ajuns să recunoască că din partea Ententei nu are de așteptat nimic bun. Bulgaria are acum satisfacția, că acele state, cari acum doi ani voiau să provoace catastrofa ei, se îndreaptă acum cu cereri de ajutor dela Bulgaria. Pare că a sunat acum ceasul pentru Bulgaria, cînd își poate realiza idealurile naționale.

Faptul că la Dunărea și la Sava, aerul e zguduit de bubuitul tunurilor noastre, iar drapelul german fâlțâie pe malurile acestor riuri — e pentru poporul bulgar o garanție că un braț puternic apără independența Bulgariei. Ententa a pierdut lupta pe terenul diplomatic și am ajuns punctul culminant în acest război.

Cât privește reluarea operațiilor militare contra Serbiei — însuși organul ministerului de externe dela Viena »Fremdenblatt« constată că împrejurarea că în ofensiva de acum contra Serbiei, participă în mod frățesc și trupele germane — este o cheazășie pentru rezultatul favorabil al acestei ofensive, și dovedește că puterile aliate dispun încă în mare măsură de energie, forțe și mijloace suficiente ca și pe un nou front să leze să vorbească sabia lor cu bun succes.

Cât privește luptele pe frontul rusesc, se constată că armatele țării continuă neslăbit ofensiva lor în Volinia, în regiunea triumphiului de cetății, mai ales la răsărit de cetatea Luck și Ladkova, rușii au adus numeroase forțe. Acolo, s'au produs lupte crâncene, corp la corp, și rușii au fost scoși din pozițiile recucerite dela trupele aliate.

La nord, după cucerirea orașului întărit Vilna, — armatele lui Hindenburg, au obținut un nou succes în mersul lor înainte, — au ajuns la importanta linie ferată Lida-Baranovice și a ocupat și orașul Lida. Prin ocuparea acestei linii — s'a răpit rușilor unica linie ferată transversală ce lega nordul Rusiei de sudul Rusiei, așa că încă o astfel de linie nu mai au rușii de cît la 300 kilometri la răsărit de aceasta regiune.

Și intrarea armatelor lui Hindenburg în importantul oraș Dünaburg — se așteaptă pe azi, mâine — căci germanii sînt acum la 15 kilometri departe de acest nod de căi ferate, și sînt

de trei ori mai tari acolo decît rușii, dispunând și de o artilerie colosală.

Iată aci comunicatele dela 20 și 21 Sept.:

Pozițiile noastre la răsărit de Luck au fost atacate eri de repetate ori de puternice forțe rusești. Trupele noastre, printre cari se aflau glotași din Eger și Bohemia de vest, au respins pretutindeni pe dușman, chiar în lupte de piept la piept. Și contra frontului nostru dela Skva, în sectorul Kremenec, rușii au trimis la atac coloane puternice. În unele locuri, dușmanul a reușit să câștige malul de vest al râului Skva. Dar rezervele noastre sosite în grabă l'au respins pretutindeni. În deosebi prin focul nostru de artilerie dușmanul a suferit mari pierderi. Prizonierii aduși până eri seară au trecut de o mie.

Regimentul 69 de infanterie Hindenburg, a dat noi dovezi de destoinicie în luptă. În Galiția de răsărit domnește liniște.

Situația e acolo neschimbată. Forțele austro-ungare cari luptă în Lituania au câștigat malul de răsărit al râului Luchovca.

Höfer, mareșal locot.

(21 Septembrie). — Noui atacuri rusești contra pozițiilor noastre la răsărit de Luck au fost respinse. La riul Ikva, focul încrucișat al bateriilor noastre a risipit câteva detașamente dușmane; cari au cercat să pui piciorul ferm pe malul de vest al râului. Altfel, ziua de eri a decurs în liniște la nord-est. Situația e absolut neschimbată.

Höfer, mareșal locot.

Iată și cele 2 rapoarte oficiale germane:

La capul de pod dela Dunaburg, dușmanul a trebuit să se retragă în fața atacurilor armatei lui Hindenburg la Novo Alexandrovsk. Au fost prinși 550 ruși.

La Smorgon, dușmanul a încercat să spargă frontul nostru. A fost însă respins.

Atacul contra rușilor cari se retrag din regiunea Vilna, continuă. Și mai departe, la sud trupele noastre fugăresc pe dușman care cedează terenul. Am ajuns linia Mjedzki Lida-Soljan (pe Niemen).

În contra armatei prințului Leopold al Bavariei, dușmanul numai în mod trecător a oprit rezistență în câteva locuri. Armata prințului Leopold a ajuns sectorul Molozadz la Dvorzez și la sud-est, iar cu aripa-i dreaptă se apropie de sectorul Mischanka.

Armata lui Mackensen respinge pretutindeni mereu îndărăt pe dușman.

În Galiția, în lupte mai mici trupele germane au făcut câteva sute de prizonieri.

Șeful Statului major.

(21 Sept.). — Trupele generalului v. Eichhorn sînt în atac progresiv la nord-vest și sud-vest de Osnijana. Aripa dreaptă a armatei lui Hindenburg, în lupte cu ariergădele rusești a ajuns regiunea la răsărit de Lida până la vest de Novogrodek. Armata prințului Leopold al Bavariei a forțat trecerea peste riul Molozadz la Dvorzez și la sud de această localitate. Mai departe la sud, în lupte de urmărire, am ajuns până la linia la sud-est de Molozadz-Novaja-Misch, la vest de Ostrov.

La armata lui Mackensen și în Galiția nu s'a întâmplat nimic deosebit.

Șeful Statului major.

LUPTELE DIN APUS

— Acțiunea artileriei franceze. — Aeroplan englez doborât. — Atacuri anglo-franceze respinse. — Muncitorimea engleză contra introducerii serviciului militar obligator. —

Rapoartele germane despre luptele de pe frontul apusan, anunță că vapoare anglo-franceze au bombardat fără efect coasta belgiană la sud-vest de Ostende, dela Westende până la Middelkerke. Ele s'au retras în fața focului artileriei germane. Multe din ele au fost nimerite.

Un aeroplan englez a fost doborât la vest de St. Quentin de aeroplan germane. Aviatorul englez a murit, iar observatorul a fost făcut prizonier.

În regiunea Souchez-Arras artileria franceză a întreținut un foc violent fără întrerupere. În regiunea Nieuville, s'au produs lupte cu granate de mână. Germanii s'au retras conform planului din tranșeele dela Sapigneul pe linia Aisne-Canalul Marne, la nord-vest de Reims. La vest de Perthes în Champagne și în Argonne, germanii au făcut să explodeze cu succes mine în pozițiile dușmane.

— O telegramă din Geneva anunță că ofensiva anglo-franceză așteptată de presa militară, care a trebuit să se producă în același timp în sectorul Arras, în Champagne, între Aisne și Argonne — a fost împedicată, fiindcă în toate punctele în chestiune a intervenit la vreme artileria germană. Insuși știrile engleze afirmă că un efect deosebit a avut focul grelei artilerii germane contra liniei ferate dela Arras. Nici o localitate n'a fost cruțată. Mari nori de fum cari se ridicau din împrejurimile Arrasului, arătau efectul grelei artilerii germane.

— Duminecă s'au ținut la Londra 4500 intruniri muncitorești, protestându-se contra intențiunii guvernului englez de a se introduce serviciul militar obligator. Muncitorii englezi amenință cu greva generală.

RĂZBOIUL CU ITALIA

— Mari lupte pe toate fronturile italienești. — Cum decurg luptele dela Isonzo. —

Mici, încăerări și un violent foc de artilerie, caracterizează luptele pe frontul italian în zilele din urmă. Lupte mici s'au dat la capul de pod Tolmino, în regiunea muntelui Krn, și la Mrzli. Acolo italienii au făcut uz și de granate de mână și aruncătoare de mine.

La Plava, la platoul dela Doberdo și la capul de pod Görz, domnește fără întrerupere focul grelei artilerii. O activitate deosebit de vie a artilerii italiene se manifestă la San Martino, și la răsărit de Redipuglia; se bombardează de către italieni chiar și localitățile dincoace de front. Chiar și orașul Görz a fost bombardat în mod trecător. După o pregătire de artilerie, infanteria italiană a încercat să se apropie la răsărit de Monfalcone și la apus de Redipuglia. A fost însă respinsă.

Dar focul artileriei austro-ungare a avut în schimb de înregistrat efecte bune. Ea a bombardat concentrările de trupe italiene la Gradiska, Sagrado și Polazzo.

În același timp urmează zilnic și lupte aeriene.

Un balon de marină austriac a aruncat bombe la forturile italiene dela Adria, pare cu bun suc-

ces. Aeroplan italiene s'au pus să urmărească acest balon și au zburat și peste Trieste. Artileria austro-ungară a alungat încă în cursul nopții aeroplanele italiene. ■

LA SUD

Neutralitatea armată a Bulgariei

Din Sofia se anunță că într-o conferință a deputaților guvernamentali, prim ministrul bulgar a declarat că în fața evenimentelor cari se precipitează, Bulgaria nu poate să rămâie pasivă, ci trebuie să fie înarmată pentru toate eventualitățile. Mobilizarea trebuie să se efectueze, de oarece interesele Bulgariei reclamă o neutralitate înarmată.

Efectele luptei de artilerie contra Serbiei

Raportul lui Hörer dela 21 Septembre vorbind despre reluarea ofensivei contra Serbiei, mai constată că artileria austro-ungară a împiedicat lucrările de întărire sârbești la riul Drina.

— Știri sosite din Italia anunță: Vestea că a pornit primul foc la granița sârbească, din tunurile grele germane și austro-ungare, a provocat o adâncă impresie în cercurile diplomatice dela Roma. Ziarele Ententei și-au dat silința să infățișeze o eventuală nouă acțiune contra Serbiei — numai ca știri germane menite să sperie statele balcanice. Și acum începerea ofensivei contra Serbiei — a provocat o mare zăpăceală în presa împătritei înțelegeri.

Sârbi își fortifică și granița înspre Bulgaria, la Macedonia, între Zaribrod și Dunăre.

Nouile propuneri făcute de Ententa Bulgariei

«Corriere della Sera» află din izvor diplomatic, că nouile propuneri ale Ententei făcute Bulgariei, vorbesc de cedarea ținuturilor Monasir, Feleş, Istip și Cotșana, nu spun însă nimic de cedările cerute de Bulgaria, anume Dibra, Uesküb și Kumanova, și nici despre teritoriile grecești, cerute de Bulgaria, Kavalla, Drama și Seres, nici despre ocupațiunea imediată de către Bulgaria a acestor ținuturi.

Se așteaptă pe zilele acestea răspunsul guvernului bulgar, la propunerile Ententei. Se crede cu siguranță că guvernul bulgar și de data aceasta va declara că nu poate accepta propunerile Ententei, cari nu se deosebesc de propunerile ei trecute.

Un consiliu de miniștri bulgar important s'a ținut ieri la Sofia. Se așteaptă mari decizii.

TURCIA ȘI DUȘMANII EI

Succese turcești. — Scufundarea vaporului englez „Patagonia“

Raportul cel mai nou turcesc anunță că la Anaforta, artileria otomană a surprins trupele anglo-franceze la lucrările de întărire. La Arburnu, artileria turcă a distrus pozițiile în care se aflau aruncătoarele de bombe, și bateria dușmană. Infanteria dușmană care a părăsit tranșeele a fost nimicită. La Sedil Bahr, trupela anglo-franceze cari lucrau șanturi, au fost silite de focul violent otoman să și întrerupă activitatea. Dușmanul a deschis un foc surprinzător contra aripii sîngi turcești, risipind un milion de proiectile, fără să aducă pierderi turcilor.

— La Korna, trupe turcești au întreprins un atac prin surprindere, silind pe dușman să im-

barce pe vapoare trupele și tunurile lui, suferind și grele pierderi. Unul din vapoarele noastre a torpilat aproape de Odessa, vaporul englez încărcat »Patagonia«.

Știrile zilei

O paralelă

(Citiți prim articolul Dr. Iuliu Maniu—Oct. Goga din »F. Poporului Român« n-rul 192 dela 16 c.)

O paralelă, un specimen
Între un om și-un gentleman...
Sau cum aş zice între frați
Între doi oameni talentați,
În care tot e o diferență
Atât ca simț și inteligență
Și pași alături, paralel
Vezi unde-i razimul fidel
Unde e crezul nost' moral:
În vechia noastră suferință
Și într-o singură dorință,
Programul nost' național
Prin moartea atâtor eroi
În țara asta noi de noi
Să ni-l vedem realizabil
Dar nu prin gestul confortabil...
Ce unii dela București
Ni-l fac cu schisme muscălești...

Satyros

Tinărul Coșbuc

Stupidul accident de automobil, care a răpit poetului Coșbuc — unicul său fiu, a pus în do- liu nu numai familia celui mort, ci și întreaga societate românească. Căci tinărul Alexandru Coșbuc, era un precoce, un demn urmaș al poetului. Prin firea lui meditativă, prin siguranța sa, era un suflet pregătit de a fi cineva. Din cuvîntarea ultima pe care profesul Dima a adresat-o sârmanului Coșbuc, — aflăm că tinărul Coșbuc s'a adîncit în studiile filologice. Dela vechia scrisită până la englenă, toate limbile indo-europene, ba chiar și cele semitice și finice, sunt reprezentate prin manualele studiate de tinărul Alexandru Coșbuc.

Iată de ce groaznică moarte a tinărului Alex. Coșbuc, zdrobind de durere pe nefericitii părinți, — este și o pierdere pentru neamul românesc, care i-a dispărut o comoară sufletească.

Muncă de clacă în Bucovina

Cîm în »Interessantes Blatt« din Viena:

»Unul pentru toți, și toți pentru unul« este principiul muncii de clacă, în Bucovina, unde războiul a provocat o mare lipsă de muncitori agricoli. Mai mulți vecini se adună, ca să se ajute reciproc. Inițiativa la această salutară acțiune a luat-o merituosul primar din Câmpulung George Hutu împreună cu catehetul gimnasial, profesorul Iancu Avram, cari sprijinesc acțiunea neobosit. Profesorul Avram și astfel s'a valorat ca un vrednic preot. A consolat și a animat populația ce gemea sub invazia muscălească, fiind neobosit în a urma prin pildă și tapt grelele vremi. A luat și personal parte la lucrări de clacă.

Accidentul ministrului român Al. Radovici

Din București se telegrafează:

Eri între orele 10 și 12 dim. i s'a întâmplat d-lui ministru Al. Radovici, un accident, din le-

ricie fără urmări grave. Aflându-se în automobil cu d. Mrazec, pe o șosea în Dobrogea, de parte 7 km. de satul Cerna, la un viraj, automobilul s'a izbit de o movilă de pământ. Izbitura a aruncat din automobil pe d. ministru Radovici, cauzându-i leziuni la umăr, urechi și ochi.

Scumpirea tutunului

Se afirmă, că guvernul ungar plănuiește să urce prețul tutunului și al țigărilor. Aviz pentru fumători, că să se leșe de fumat.

Sinuciderea unui artist budapestan

Mihail Papp, un talentat artist dela Teatrul ungar din Budapesta, s'a sinucis cu un foc de revolver din cauza unei boli nervoase, lângă ferma din Buda. A murit îndată. El se făcuse cunoscut prin crearea reușită de tipuri țărănești din Ungaria.

Contele Zeppelin conduce personal bombardarea Londrei

Ziarul parizian »Le Temps« crede a ști că contele Zeppelin a luat parte în persoană la recenta bombardare a Londrei, și că într-una din nacelele baloanelor Zeppelin, s'a aflat bătrînul lor inventator.

Franța urcă solda militarilor

»Lyon Republicain« află din Paris, că comisia militară a Camerei franceze a admis propunerea de a se trece la soldați și subofițeri francezi solda cu 20 bani în timpul războiului.

Scriitorul Ganghofer grav rănit

»Tägliche Rundschau« din Berlin află că marele scriitor german, Ludovic Ganghofer, care e oaspele împăratului Wilhelm pe frontul de luptă dela răsărit, în calitate de corespondent de război — a fost grav rănit în tranșee. Și-a pierdut ochiul stîng.

20.000 bulgari părăsesc Ungaria,

în urma ordinului de mobilizare dat în patria lor. Se știe că în Ungaria ca și în alte țări s'au stabilit numeroși bulgari, cari se ocupă cu sămănăturile și cu comerțul de legume. Numai din Budapesta vor pleca acum 3000 de bulgari ca să se înroleze sub drapel.

Din glumele dlui P. P. Carp

După ce începuse războiul s'a povestit de ziare o scenă petrecută la Jockey-Club din București.

Fostul prim-ministru d. P. P. Carp intrînd în sală găsește acolo un grup de războinici grămădiți unul peste altul, în jurul d-lui Ionaș Grădișteanu care ținea acolo o hartă și ținea un curs de geografie strategică.

— Ce este asta? întrebă d. Carp.

— Vrem să vedem unde au să fie granițele probabile ale României după război.

— Fleacuri, peste câteva zile fac eu guvernul și am să le fixez.

— D-ta guvern? Dar cu cine?

— Ia cu voi cu toți. Dar grija mea nu este că n'am să găsesc miniștri, grija mea este: ce am să mă fac cu Take Ionescu, care de sigur că imediat are să fie să-mi dovadă atunci că înainte de mine și întotdeauna a susținut linia mea politică?

S'a făcut mult haz în cercurile politice de această glumă a d-lui Carp, care ca toate glumele d-lui Carp, avea un mare fond de adevăr.

Necrolog

Prima umătorul anului mortuar:

Cu inimă infrîntă de durere se aduce la cunoș-

tință tuturor radeniilor și cunoșcuților, cum că Dimitrie Adam, paroch gr. or. rom. în Moșnița, în urma grelelor suferinți și împărțitși cu sfința taină a cuminăcătorei, și-a dat blindul suileț în mîinle Creatorului, Luni în 13 Sept., dimineața la 4 ore, în al 70-lea an al etății și în al 46-lea al preoției sale. Osămintele defunctului s'au depus spre vecinică odihnă în cimitirul local, Merguri la 15 Septembrie.

Fie-i țărina ușoară!

Cătră abonații restanțieri!

Rugăm pe On. abonați restanțieri ca fără amânare să-și implinească datoria față de ziar și să plătească restanța. Noi am trimis ziarul numai acelorora, cari l'au cerut. Prin urmare datoria morală impune acelorora, cari au cerut ziarul, să și achite costul lui.

Din activitatea refugiaților noștri

— Părintele Lucaci ia guvernul! —

Sub titlul acesta citim următoarele în ziarul conservator »Inainte« (5 Septembrie st. v.):

Vorbind la întrunirea refugiaților ținută a seară la »Ligă« — »Ligă« s'a declarat solidară cu Garda Demnității Naționale a lui Drumaru.

Părintele Lucaci a rezumat cele discutate făcînd un călduros apel către cei de față de a se inscrie cu toți în G. D. N. Noi am venit aici ca să luptăm pentru îndeplinirea marelui ideal național și deci — greutăți nu trebuie să mai existe. De oare-ce cu presa vîndută guvernul n'a luat nici o măsură, luăm noi. D'aci înainte vom lua la fel măsuri și cu toți agenții și spionii nemți.

Așa nu poate să-și permită să vorbească cineva care nu este cetățean al țării de cît într-o țară fără guvern, fără ordine și fără lege.

Cine este părintele Lucaci ca să-și permită să înlocuiască el, guvernul țării?

Și dacă părintele Lucaci poate să facă aceasta, întrebăm ce a devenit guvernul țării?

Să nu ne ametească vorba lală că se iau măsuri contra ziarelor vîndute, pentru că s'a văzut că toată furia este îndreptată contra ziarelor conservatoare.

Și să nu ne înduioșem că vorbesc transilvănenii îndurerăți de cele ce se petrec dincolo, fiindcă »Epoca« ne-a arătat că este vorba de unii transilvăneni cari servesc drept paravan umelțirilor d-lui Filipescu în politica internă.

Părintele Lucaci și cu toți transilvănenii cari îl înconjoară nu iubesc țara asta, mai mult de cît noi.

Dacă ar fi într'adevăr conduși de sentimente patriotice, nu și-ar permite un moment să înjosească guvernul României și să agite țara asta ca un codru fără ordine și fără lege, în care este nevoie să instaleze administrație drumeții și vecinii.

TIRANUL

Un tiran, dacă e dobitoc, poate se face mult rău, și dacă se întâmplă să fie inteligent (ceea ce înfinit de rar) poate face mult bine.

Maupassant

Numai 1 C. 50 fil.

este abonamentul la foaia noastră zilnică, împreună cu suplimentele — »Cucu« și »Foaia Ilustrată« — pe timp de o lună

pentru soldații răniți și bolnavi din spitale.

Ultima oră

Drumul dela Berlin spre Constantinopol

Atena, 22 Septembrie. — Ofensiva începută contra Serbiei a provocat mare vîlvă în Grecia. Cercurile opoziționale cari câștigă tot mai mult teren în Grecia, sint de părere că iarăși au survenit neînțelegeri între Venizelos și regele Greciei, fiindcă Venizelos nu voiește să înceteze cochetăriile cu Ententa.

Croirea unui drum liber dela Berlin la Constantinopol, care va aduce de sigur și în Grecia o deciziune, va provoca și aci o schimbare de guvern, dacă până atunci Venizelos nu-și va schimba politica lui.

Ziarul nostru zilnic se află de vînzare la toate gările din ținuturile românești. Prețul 6 fileri.

Cereți-l dela vânzătorul de ziare, ori dela librăria sau tutungeria din edificiul gării.

Rugăm pe toți aceia, cari ne trimit bani, să scrie în toate ocaziunile pe couponul mandatului că pentru ce trimit banii și dacă sunt abonați vechi, ori noi.

Editor și redactor responsabil:
Dimitrie Birăuțiu.

Tip. »Poporul Român«, Budapesta, Iika-utca nr. 38

Se caută studenți

ori comercianți cari posed perfect limba română și sunt în situația de a traduce din limba română în cea maghiară ori germană. Munca respectivului va ținea toată ziua.

Oferte să se trimită sub devisa »Traducătorul« la administrația ziarului nostru.

Harta (mapa) războiului.

La administrația ziarului nostru se află de vînzare următoarele hărți:

Harta mare a Europei, mărimea 140/220 cm. în 5 colori — cor. 2.50

Aceiași hartă, mărimea 77+100 — 1.50

Harta războiului turco-rus cor. 1.50.

Harta războiului mondial mărimea mea 56+81 cor. 1.20

Pentru espedarea franco să se ajutură la fie-care comandă 10 fileri.